

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1023/2019
13.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ружица Стојилковић, адвокат из ..., против туженог ... „ББ“ д.о.о. из ..., чији је пуномоћник Биљана Јовановић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1774/2016 од 08.12.2016. године, у седници већа одржаној 13.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1774/2016 од 08.12.2016. године у ставу 2. и 3. изреке, тако да се жалба туженог као неоснована одбија и пресуда Основног суда у Пироту П1 256/14 од 01.07.2015. године потврђује у делу којим је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 327.636,29 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 12.000,00 динара у року од 15 дана

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П1 256/14 од 01.07.2015. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцу на име регреса за коришћење годишњег одмора исплати: износ од 39.943,00 динара за 2008. годину са законском затезном почев од 01.01.2009. године, износ од 32.921,25 динара за 2009. годину са законском затезном почев од 01.01.2010. године и износ од 34.645,95 динара за 2010. годину са законском затезном почев од 01.01.2011. године до исплате и да му накнади трошкове поступка у износу од 327.636,29 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим, одбијен је предлог туженог за понављање поступка окончаног о потраживању накнаде трошкова исхране.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1774/2016 од 08.12.2016. године, ставом првим изреке, потврђена је одлука о предлогу за понављање поступка из става другог изреке првостепене пресуде. Ставом другим, преиначена је наведена првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је као неоснован одбијен тужбени захтев наведен у том ставу изреке. Ставом трећим, обавезан је тужени да тужиоцу

накнади трошкове поступка у износу од 142.082,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, а захтев за камату на парничне трошкове од пресуђења до дана извршности, је одбијен.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Предложио је да се о ревизији одлучује као изузетно дозвољеној, применом члана 404 ЗПП. Том предлогу нема места, јер је ревизија дозвољена по члану 403. став 2. тачка 2 ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11... 87/18), и нашао да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревизија у суштини указује, није предвиђена као разлог због којег се ревизија може изјавити, према прописаном члану 407. став 1. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА је био у радном односу код туженог од 22.07.1985. године до 30.09.2010. године. Са својством запосленог на неодређено време, тужилац је радио на пословима Закљученим уговором о раду је предвиђено да тужилац као запослени има право на трошкове исхране и регреса по закону. Радни однос је тужиоцу престао као вишку. Предмет спора је неисплаћени износ регреса за коришћење годишњег одмора у 2008. години, 2009. години и 2010. години. У 2008. години и 2010. години донета су решења о коришћењу годишњег одмора тужиоца и на име регреса вршене су исплате, а у 2009. години решење није донето и исплата није вршена. Спорно се односило на питање обима искоришћености годишњег одмора у тим годинама. У поступку је утврђено да је коришћење годишњег одмора усмено одобравао директор туженог, тужилац је одлазио на одмор у иностранство и користио годишњи одмор у наведеним годинама. Код туженог није вођена евиденција о времену коришћења годишњег одмора, у интерним актима туженог није номинално регулисан износ регреса, а ни путем вештачења преко обрачуна зараде није се могло доћи до података о искоришћености годишњег одмора у наведеним годинама, али је вештачење послужило утврђењу о износима исплаћеним на име регреса и разлици до пуног износа, обрачунатог на погодан начин, према познатим критеријумима из општег колективног уговора.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу на име регреса за коришћење годишњег одмора исплати износе наведене у изреци пресуде тог суда, тужбеним захтевом одређене у складу са налазом вештака. У датим разлозима, суд се позвао на члан 118. став 1. тачка 6. Закона о раду и уговор о раду којим је исплата регреса предвиђена, једним делом вршена, а остала неизмирена у утврђеним износима. Уз схватање о праву на коришћење годишњег одмора као неотуђивом праву, којег се запослени не може одрећи јер би то било у супротности са одредбом члана 60. став 4. Устава РС и условима који се нису стекли за пуноважност одрицања од потраживања у смислу

члана 344. Закона о облигационим односима, првостепени суд је оценио да правно дејство не производи потписана изјава тужиоца да он нема никакво потраживање од туженог по основу зараде, накнаде зараде, накнаде трошкова исхране и регреса за годишњи одмор. Таква изјава, код престанка радног односа, не одражава вољу титулара да се одриче тачно одређеног потраживања, због неопредељености по основу и висини. Тај суд је у виду имао и пропусти туженог као послодавца у односу на акте и евиденције које није донео односно водио, те неиспуњење обавеза прописаних чланом 122. став 1. Закона о раду, па је о искоришћености годишњег одмора у целости од стране запосленог, закључио на основу доступних чињеница и показатеља. При том, суд прибегава методу да по чињеници да је послодавац исплатио запосленом део регреса у одређеној години, сматра доказаним да је запослени у тој години користио годишњи одмор у пуном трајању, доказну вредност придаје исказима сведока који су потврдили тачност тужиочевих навода и утврђује чињенице релевантне за примену материјалног права. Са таквим приступом, као одговарајућим према садржини спора, првостепени суд је поступио у складу са правилима о терету доказивања.

Другостепени суд није прихватио закључак првостепеног суда, сматрајући да је заснован на погрешној примени материјалног права, да се релевантне чињенице да ли је запослени искористио годишњи одмор и у ком обиму, могу утврдити једино на основу писаних доказа, евиденције о радном времену запослених, да у конкретном случају не постоји доказ о времену коришћења годишњег одмора и да је погрешан закључак суда да је могуће на основу исказа сведока извести закључак о постојању тих релевантних чињеница за одлуку у овој правној ствари. Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев као неоснован.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се ревизијом указује да је побијана одлука другостепеног суда заснована на погрешној примени материјалног права. До погрешне примене материјалног права, доношењем одбијајуће одлуке о тужбеном захтеву, довело је погрешно схватање другостепеног суда којим се у основи крши принцип да послодавац из последице сопственог пропуштања не може црпети корист у односу на запосленог односно бившег запосленог.

Упитно не може бити да тужени као послодавац сноси одговорност због непостојања евиденције коришћења годишњих одмора, у примењеној организацији рада, описаној од стране саслушаних лица. Тужиоцу се не може на терет стављати одсуство писаног доказа о искоришћености годишњег одмора. Такође, није прихватљиво ни градирање доказних средстава по форми у смислу рангирања доказне снаге исправа и саслушања сведока. Ово поготово у спору из односа неједнакости странака, с једне стране запосленог, с друге стране послодавца, те по природи ствари разумљивог ограничења запосленог односно бившег запосленог као слабије стране, да предлаже она доказна средства која су му реално доступна, као што је саслушање сведока, у ситуацији када послодавац не располаже или не прилаже писмену исправу у виду извода из евиденције о коришћењу годишњег одмора. Из изнетих разлога, приступ другостепеног суда није правилан у оцени о утицају утврђених чињеница на оцену о основаности тужбеног захтева.

У конкретном случају, тужилац не тврди да је ускраћен у праву на коришћење годишњег одмора, већ тврди да се тим правом користио али да му тужени није

исплатио припадајућу накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора, у складу са уговором о раду и Законом о раду, у три узастопне године. То се и показало тачним, по утврђењу првостепеног суда заснованом на вештачењу и правилној оцени о доказаности чињеница битних за остварење потраживања из радног односа. Врховни касациони суд прихвата као правилну одлуку првостепеног суда о основаности тужбеног захтева, засновану на правилној примени члана 118. став 1. тачка 6. Закона о раду ("Службени гласник РС" 24/05, 61/05 и 54/09), који је био на снази у време настанка спорног односа.

Тужилац је стекао право на исплату потраживања из радног односа, чију исплату је основано захтевао у судском спору. Стога, тужилац остварује право и на накнаду трошкова поступка, како је одређено првостепеном пресудом, у складу са одредбама члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП. У ревизији је стављен захтев за накнаду трошкова за састав ревизије. Тужиоцу за састав ревизије припада 12.000,00 динара. На основу члана 165. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио о трошковима ревизијској поступка.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић